

Imrich Degro
Charizmatické hnutie
RÉMA 1997
/časť uvedenej knihy/

Použité skratky

loc. cit. - citované z predchádzajúceho

op. cit. - citované z predchádzajúceho miesta na inej strane

LG - Lumen Gentium - konštitúcia II. vatikánskeho koncilu o Cirkvi

DV - Dei Verbum - konštitúcia II. vatikánskeho koncilu o Božom slove

AA - Apostolicam actuositatem - dekrét II. vatikánskeho koncilu o laickom apoštoláte

NÁZOV „CHARIZMATICKÉ HNUTIE“

Tento termín sa bežne používa v literatúre a v cirkevných dokumentoch. Avšak nemôžeme ho chápať v úplnom zmysle slova.

Začnime slovom "hnutie". Tento pojem nemôžeme interpretovať v zmysle ľudského organizovania, lebo Charizmatické hnutie nemá svojho zakladateľa ani organizáciu. Nie je jednoliata a celistvá. Môže mať rôzne prejavy a podoby. Nemá vlastnú špiritualitu. Skôr by sme mohli tento fenomén nazvať prúdom alebo cestou. Cestou k obnove sviatosti krstu a birmovania v živote kresťana.

Zvykne sa používať aj názov "charizmatická obnova", alebo "Obnova v Duchu Svätom". Obnoviť znamená vzkriesiť k životu niečo, na čo sa časom už zabudlo. Obnova v Duchu Svätom chce upozorniť na prítomnosť Ducha Svätého a jeho pôsobenie v živote jednotlivca aj v cirkvi.

Najväčší problém spôsobuje slovo "charizmatická". Tento pojem stavia výrazne charizmy do popredia. Takto na jednej strane vzniká dojem, že ide v prvom rade o charizmy. Čo nie je pravda. Toto slovo nevyjadruje všetky prvky Obnovy v Duchu Svätom. Obnove okrem "charizmatického" ide aj o iné známky kresťanského života. Na druhej strane je zas predstava, že ide iba o vybranú elitnú skupinu "charizmatikov". Páter Baumert však hovorí: "Z označenia charizmatiky nie je nikto sám o sebe vylúčený. Celá Cirkev je charizmatická, každý kresťan je charizmatiky silou svojho krstu."^[1] A páter Baumert ešte dodáva: "Toto slovo sa teda môže používať v univerzálnom i v partikulárnom zmysle, ako podstatný rys Cirkvi i ako vlastný názov pre určitý prúd vnútri Cirkvi."^[2]

Z textu vyplýva, že každého pokrsteného môžeme nazvať charizmatikom, lebo dostal Ducha Svätého pri krste. Zároveň aj všetky duchovné hnutia by mohli používať toto označenie, lebo pochádzajú z pôsobenia Ducha Svätého. No napriek tomu je tento termín historický ohraničený pre "Obnovu v Duchu Svätom".

Zo všetkých spomenutých názvov sa najčastejšie používa názov Charizmatická obnova.

HISTORICKÝ VÝVOJ

Pre ucelenosť obrazu a pre správne pochopenie hnutia je potrebné poznať aj historický vývoj. Rozdelíme si ho na niekoľko etáp.

Počiatky turičnického hnutia

Profesor Vrabec vo svojej učebnici pastorálky pre laikov^[3] rozdeľuje toto turičnické hnutie na dve. Na klasické turičnické hnutie a na novoturičnické hnutie.

Ďalej uvádza, že klasické turičnické hnutie sa zrodilo v Topeke v kansaskom mestečku USA. Tamojší metodistický pastor Charles F. Parham v jeseni 1890 založil biblickú školu. Postupne sa pozornosť poslucháčov sústredila na význam biblických slov "krst v Duchu".

Neskôr 1. januára 1901 vyzvala jedná študentka pastora "aby na ňu vložil ruky a zvolal na ňu krst v Duchu... Po tomto vzývaní dievča cítilo, že je ponorené do intenzívneho duchovna a začala hovoriť v jazykoch." [4] V nasledujúcich dňoch podobný zážitok zakúsili aj Pharm a jeho študenti z biblickej školy.

Z Kansasu sa táto nezvyčajná skúsenosť rozšírila do Texasu a do Los Angels, kde bolo založené nové duchovné hnutie pod vedením černoškého kazateľa Williama Seymoura. Toto hnutie bolo poznačené fundamentalizmom a elitárstvom, kvôli čomu bolo vlastnými cirkvami odmietnuté.

Prvý turisti nemali v úmysle vytvárať nové cirkvi alebo zbory. Ich úmyslom bolo šíriť iba svoju duchovnú skúsenosť. Keďže neboli prijímaní zo strany svojich cirkví, často aj oprávnené - nechceli sa podriaďovať v otázke disciplíny, začali vznikať nové samostatné skupiny a združenia.

V roku 1955 protestantské cirkvi nadviazali dialóg s turisti. Pohnútkou tohto dialógu bola túžba oživiť a uviesť do pohybu duchovný rast a apoštolskú horlivosť. Ako spomína profesor Vrabec: "Vyhli sa sektárstvu a fundamentalizmu klasických skupín a podarilo sa im zjednotiť s cirkevnými komunitami tzv. Novoturistov." [5] Na rozdiel od klasických turistov zostali verní svojim cirkvám.

Katolícka charizmatická obnova

Vznik katolíckej charizmatickej obnovy sa kladie do roku 1967. Sú s ním spojené mená ako je napríklad: Wiliam Storey - profesor histórie, Ralph Keifer - teológ, Stev Clark a Ralph Martin - obaja laický duchovný vodcovia z farnosti East Lansing v Michigane.

Títo štyria priatelia boli ovplyvnení knihou Dávida Wilkersona, u nás známou pod názvom "Dýka a kríž" a taktiež útlou knižočkou J.L.Sherilla, ktorá bola preložená do slovenčiny pod názvom "Oni hovoria inými jazykmi" a vyšla ako samizdat. Pod silným dojmom týchto kníh nadviazali kontakt s turistami. Pri jednom modlitbovom stretnutí R.Keifer poprosil odlúčených bratov, aby sa nad nim modlili a vyprosili "krst v Duchu". Stalo sa. Neskôr on sám vložil ruky na svojich priateľov a modlil sa. Aj oni prežili "krst Duchom".

O niekoľko dní, 17. februára 1967 sa asi 30 študentov a profesorov katolíckej univerzity v Duquesne (Pittsburg, USA) zišlo pod vedením kolegov, ktorí už prešli "krstom v Duchu" na rekolekcie.

Jedná zo študentiek hľadala svoju priateľku. Keď šla okolo kaplnky nazrela aj tam. Priestor bol citeľne naplnený Božou prítomnosťou. Zostala prekvapená v kaplnke a nechala sa unášať Božou prítomnosťou. Všetci, čo za ňou vošli boli podobne vtiahnutí do Božej prítomnosti. Nakoniec celá skupina spoločne prežila v kaplnke Božiu blízkosť, spôsobom o ktorom sa im ani nesnívalo. Spontánne sa modlili a spievali. Chválili Boha a modlili sa v jazykoch.

"O týchto udalostiach sa dozvedeli aj študenti univerzity v Notre Dame v South Bend." [7] 4. marca 1967 sa zišlo niekoľko študentov a profesorov tejto univerzity, aby prediskutovali udalosti v Duquesne. Záver bol taký, že sa modlili a prosili o "krst v Duchu". Boh ich vypočul.

Súčasne sa niečo podobné odohralo aj na univerzite East Lansing v Michigane.

Po týchto udalostiach sa na univerzite v Notre Dame zhromaždilo 7 - 8. apríla 1967 asi 90 ľudí. Chceli zrekapitulovať fakty, ktoré sa odohrali na stretnutí v štáte Michigan.

17. február v Duquesne sa pokladá za začiatok Charizmatickej obnovy v katolíckej cirkvi a 7-8. apríl sa pokladá za prvý kongres hnutia.

Bol to zároveň štart rýchleho šírenia turistnej udalosti jednak v USA a potom aj za hranicami. Spojenie počiatkov katolíckej Charizmatickej obnovy s univerzitami dalo hnutiu intelektuálny rozmer, aspoň vo väčšine prípadov. Jadrom týchto udalostí bola Božia iniciatíva, na ktorú človek sa snažil odpovedať a nechal sa touto skúsennosťou formovať.

Odhaduje sa, že v súčasnosti je do Charizmatickej obnovy zapojených asi 80 miliónov katolíkov. Do roku 2000 sa počíta s nárastom až na 110 miliónov.[8] Je vytvorená aj medzinárodná rada pri Vatikáne, ktorá má názov Medzinárodná služba Charizmatickej obnovy v katolíckej cirkvi (ICCRS).

Vznik Obnovy na Slovensku

Časopis Nové Turíce[9] uvádza, že Obnova sa k nám dostal z Poľska, z Moravy a z Maďarska.

V decembri 1985 sa niekoľko bratov a sestier stretlo, aby sa zasvätili Nepoškvrnenému srdcu Panny Márie a obnovili si svoje krstné sľuby. Pri tomto stretnutí prežili naplnenie Duchom Svätým. Po tejto skúsenosti sa Obnova aj napriek ťažkostiam rýchlo šírila. V roku 1986 na strednom Slovensku a v rokoch 1987 - 88 na východnom Slovensku.

Pri týchto počiatkoch sa narobilo veľa chýb. Časopis Nové Turíce ich rozdeľuje na chyby zo strany Obnovy a chyby zo strany pozorovateľov.

Chyby zo strany Obnovy:

"prílišné citové nadšenie a malo opatrnosti pri prijímaní a posudzovaní duchovných darov a pri získavaní nových členov,
zdôrazňovanie duchovných darov a nedocenenie podstatných prvkov obnovy,
v situácii nejasného alebo žiadneho vedenia a nedostatočných celoslovenských kontaktov, občasné precenenie priameho vedenia Duchom Svätým (iluminizmus) a prílišné spoliehanie sa na dar poznania (najmä na Východnom Slovensku),
nezabezpečená kňazská i laická kvalifikovaná asistencia,
slabá náuková príprava (podcenená na Východnom Slovensku),
neobvyklé a nemierne prejavy ako napr.: trasenie rúk a hlasné rušivé modlenie sa v novom jazyku (na Východnom Slovensku),
nerozvinutý alebo malo rozvinutý dar rozlišovania,
miestami málo ovocia Ducha Svätého, vzájomnej lásky a jednoty." [10]

Prečo bolo viac chýb na Východnom Slovensku ako v iných oblastiach ?

"Obnova na Východnom Slovensku sa šírila v čase, kedy už nemala kompetentné kňazské vedenie (pre zákaz, ktorý dostal kňaz, ktorý ju viedol, od svojho ordinára) ...

Obnovu na východe šírili niektoré sestry a bratia s veľkou priebornosťou ... " [11]

Vyskytli sa snahy vnášať do kostola pseudocharizmatické prejavy. Veľmi sa preceňoval dar poznania. Mnohí chceli cez tento dar poznania poznať Božiu vôľu aj v bežných udalostiach a veciach, na ktoré stačil aj ľudský úsudok. Napríklad: či sa matke v požehnanom stave narodí chlapec alebo dievča, či sa môže jesť v danú chvíľu a čo sa môže jesť, či sa konkrétni ľudia majú modliť celú noc alebo môžu ísť spať ... a mnohé iné prípady. Ba na niekoľkých miestach sa zišlo väčšie množstvo ľudí, aby v uzavretom a zatemnenom dome očakávali svetovú katastrofu, alebo tzv. "očistu". Chrlilo sa proroctvami, jedno za druhým bez toho, aby sa rozlišovalo. Niekde to prechádzalo až do davovej psychózy. [12]

Avšak aj na strane pozorovateľov sa vyskytlo niekoľko chýb:

"nedostatočná základná informácia o katolíckej obnove v Duchu Svätom ...,
prístup k obnove ako niečomu cudziemu v katolíckej Cirkvi ...,
príliš racionálny prístup k náboženskému životu ...,
nekresťanský a nekatolícky postoj k duchovným darom ako k niečomu nepotrebnému, ba priam nebezpečnému a škodlivému v súčasnej Cirkvi ...,
nechuť kňazov brať na seba novú pastoračnú povinnosť asistencie obnovy v prípade jej výskytu v ich farnostiach alebo skupinách,
obava sympatizujúcich kňazov z odporu ich spolubratov ...,
šírenie predsudkov a zlomyseľných osočovaní proti obnove ... " [13]

Počas prvých piatich rokov od vzniku obnovy na Slovensku každá skupina pracovala viac menej samostatne. Keď v roku 1990 vzniklo združenie "JAS" vo Zvolene (zaregistrované na ministerstve vnútra a schválené sídelným banskobystrickým biskupom Mons. R. Balážom), začala sa uplatňovať väčšia spolupráca. Združenie JAS zobralo na seba úlohu koordinátora Obnovy na Slovensku. Avšak pre mnohé vnútorné aj vonkajšie problémy plnilo túto úlohu veľmi ťažko.

Vo súčasnosti sa organizuje spolupráca na úrovni diecéz. V každej diecéze je niekoľko kňazov, ktorí sa venujú obnove. Mnohé skupiny nadviazali kontakty s Obnovou na západe a niektoré aj so zámorím.

CIEĽ A ÚLOHY

Cieľom charismatickej obnovy je aby zanikla. Chce obnoviť intenzívne prežívanie vzťahu človeka k Bohu. Chce sprostredkovať poznanie, že Boh je živý, že koná v našom živote a jeho konanie môžeme zakúsiť i vnímať. Chce obnoviť vzťah k Cirkvi. Keď splní svoje poslanie zanikne. Podobne ako v minulosti hnutie liturgické a biblické.

V štatútoch medzinárodnej služby pri Vatikáne pre Charizmatickú obnovu v katolíckej cirkvi (ICCRS) je uvedené viacero cieľov: "V prípade katolíckeho charismatického hnutia neide o jedno jediné, po celom svete jednotné hnutie. Charizmatická obnova nebola na rozdiel od iných hnutí založená jednou osobou alebo skupinou. Neexistujú tu žiadne zoznamy členov. Ide o akúsi veľmi rôznorodú zmes osôb a skupín s rozličnými aktivitami.

Akokoľvek - títo všetci vzhľadom k svojmu rastu, spôsobu vývoja a svojim prioritám, jednáajú nezávisle na sebe, majú všetci určitú spoločnú skúsenosť a rovnaké všeobecné ciele:

1. podporovať stále a zrelé osobné obrátenie sa k Ježišovi Kristovi nášmu Pánovi a Spasiteľovi,
2. podporovať rozhodnú a osobnú otvorenosť voči osobe, prítomnosti a moci Ducha Svätého,
3. podporovať prijatie a užívanie duchovných darov, a to nie len v rámci Charizmatickej obnovy, ale aj v celej Cirkvi,
4. podporovať evanjelizáciu v sile Ducha Svätého, t.j. evanjelizáciu neveriacich, reevanjelizáciu nepraktizujúcich kresťanov a evanjelizáciu sociálnych a kultúrnych štruktúr,
5. podporovať stály rast vo svätosti, v ktorom budú tieto charismatické akcenty správnym spôsobom integrované do celku života cirkvi."^[14]

Z uvedeného textu jasne vyplýva, že okrem týchto základných úloh, ktoré sú spoločné celej Charizmatickej obnove budú ešte rôzne skupiny alebo aj jednotlivci mať svoje osobitné úlohy a poslanie. Ale týchto päť základných bodov, ktoré sa nachádzajú v štatútoch medzinárodnej rady, nesmú nikdy chýbať. Avšak nemusia byť všetky v rovnakej miere rozvinuté a uplatňované v praxi.

POUŽITÁ LITERATÚRA

1. BAUMERT N.,SJ: Dary Ducha Ježišova, Charismatická dimenze církve, 1díl, Zkušenosti a základní postoje Charismatické obnovy, 3 díl, Teologický rozbor charismatické dimenze církve, Pastorační středisko, Praha 1994
2. BENEŠ A.,OP: Morální teologie, Krystal OP s.r.o., 1992
3. Dokumenty druhého Vatikánskeho koncilu, Lumen Gentium, Apostolicam Actuositatem, SSV, Trnava 1993
4. Etapové modlitbové stretnutie spoločenstva, in Nová Zvesť, časopis pre vnútornú potrebu Obnovy na Slovensku, č. 4 /1993, JAS, Zvolen
5. FALVO S.: Oživenie charizmiem, 1 časť: Všeobecné o charizmách, samizdat
6. FRANKOVSKÝ A.: De Gratia, Dogmatika, Sp. Kapitula 1992
7. HERON M.B.,OSB: Katolícka charismatická obnova, preklad: K.Lachmanová, Incorporated Catholic Truth Society, London 1992
8. JÁN PAVOL II: Dominum et Vivificantem, Pápežské dokumenty, SSV, Trnava 1994

9. Katechizmus der Katholischen Kirche, Benno, Paulusverlag, Veritas, Mnichov 1993
10. Kolektív autorů: Semináře "Život v Duchu", ve světle povolání charismatické obnovy, pomůcka pro vedení seminářů Obnovy, Pastorační středisko, Praha 1994
11. Kolektív kňazov a laikov: Obnova v Duchu Svätom na Slovensku a jej problémy, in Nové Turíce, časopis pre vnútornú potrebu Obnovy na Slovensku, č.1-2 / 1989, samizdat,
12. METZ K.: Dvacet pět let růstu, in EFFATA - magazín pre Charizmatickú obnovu v katolíckej Cirkvi a evanjelizáciu, č. 2 / 1992, Praha
13. McDONNEL K., MONTAGUE G.T.: Rozduchávanie plameňa, JAS, Zvolen 1993
14. SCHNEIDER H., SJ: Význam "krstu Duchom" v Charizmatickej obnove v katolíckej Cirkvi, charizmatické zošity 4, samizdat
15. Sväté Písmo - Nový Zákon, Slovenská biblická spoločnosť 1992
16. TARDIF E.: Stretnutie v Pary-le-Monial 1992, videozáznam
17. VRABLEC J., ThDr, Prof.: Pastoralka pre kresťanských laikov, tretí diel: Apoštolát v cirkevných hnutiach, prvá časť: Charizmatická obnova, CMBF UK, Bratislava 1993
18. ZVĚŘINA J.: Teologie agape, Dogmatika, svazek I, Scriptum, Praha 1992

[1] Z prehlásenia belgickej Biskupskej konferencie v roku 1979. V: N. BAUMERT. *Dary Ducha Ježišova*. 1 díl. s.44.

[2] loc. cit.

[3] por. J. VRABLEC. *Pastoralka pre kresťanských laikov*. s.42-43.

[4] op. cit., s.43.

[5] loc. cit.

[6] por. J. VRABLEC. *Pastoralka pre kresťanských laikov*. s.44 - 49. a kol. autorů. *Semináře „život v Duchu“*. s.4-5.

[7] J. VRABLEC. *Pastoralka pre kresťanských laikov*. s.47.

[8] por. K. METZ. *Dvacet pět let růstu*. V: Effata, 2/1992, s.12-13.

[9] por. kol. kňazov a laikov. *Obnova v Duchu Svätom na Slovensku a jej problémy*. V: Nové Turíce, 1-2/1989, s.4-7.

[10] op. cit., s.5.

[11] loc. cit.

[12] Podľa rozhovoru s priamymi účastníkmi.

[13] kol. kňazov a laikov. *Obnova v Duchu Svätom na Slovensku a jej problémy*. V: Nové Turíce 1-2/1989, s.6.

[14] kol. autorů. *Semináře „život v Duchu“*. s.15.